

HUSITĀ

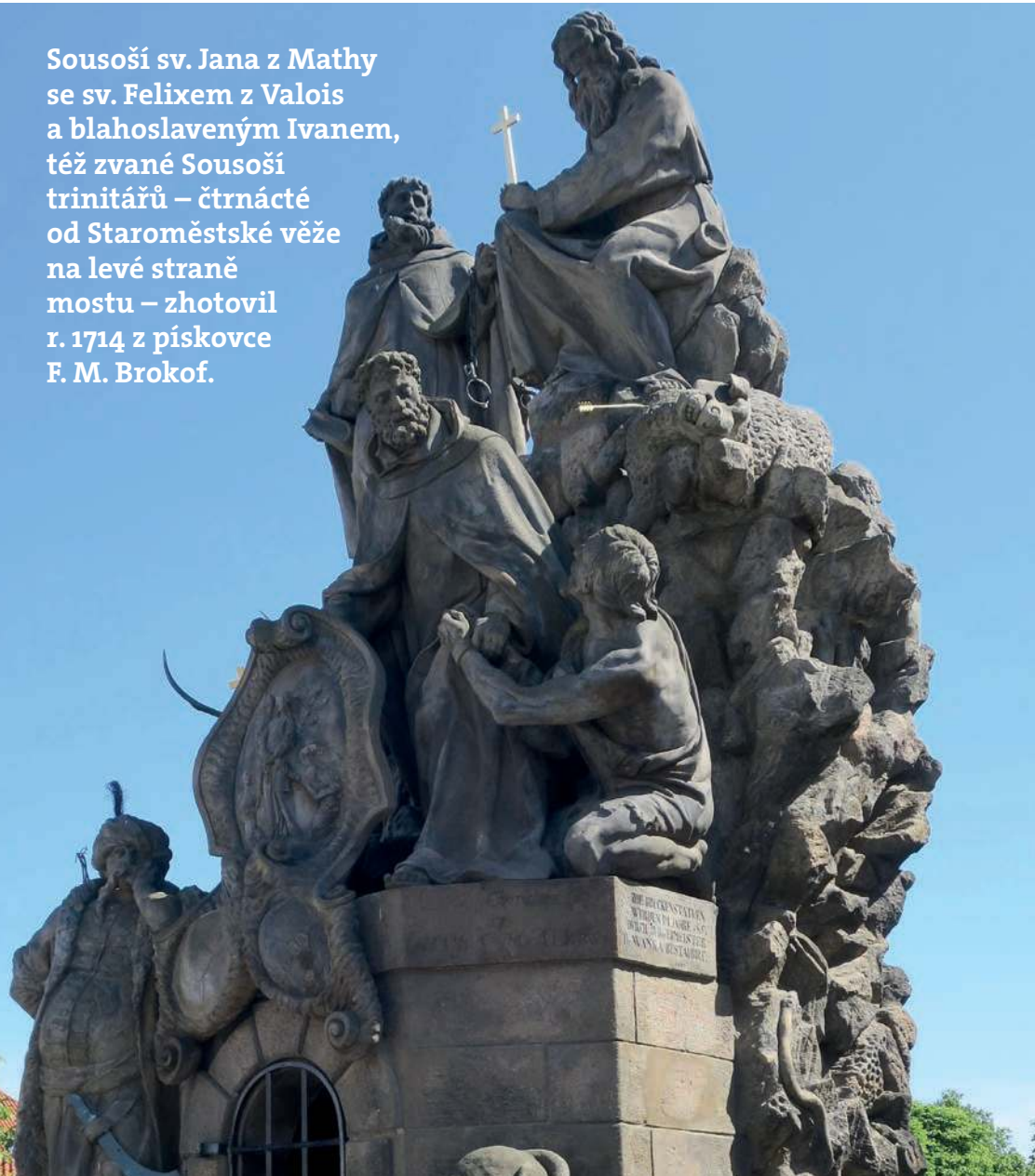
Časopis Pražské diecéze ČČSH

číslo 3/2019 | ročník XVII | červen 2019

03

**Sousoší sv. Jana z Mathy
se sv. Felixem z Valois
a blahoslaveným Ivanem,
též zvané Sousoší
trinitářů – čtrnácté
od Staroměstské věže
na levé straně
mostu – zhotovil
r. 1714 z pískovce
F. M. Brokof.**

Husita

vychází 6x ročně

Vydává

Pražská diecéze Církve československé husitské
ve spolupráci s Husitským centrem, o. p. s.,
ISSN 1214-4630
Tisk: Dobel, Lanškroun

Kontaktní adresa

Časopis Husita, Pražská diecéze ČČSH,
V Tišíně 3, 160 00 Praha 6
tel.: +420 777 759 652
e-mail: renata.veliskova@ccshpraha.cz
web: www.ccshpraha.cz/casopis-husita

Pověřená redaktorka a jazyková korektura

Renata Velišková

Grafické zpracování

Mgr. Simona Ullspergerová

Příspěvky do časopisu

Deadline pro zaslání příspěvků je vždy do 25. každého lichého měsíce. Jedině tak může být zajištěno včasné vydání časopisu a jeho distribuce čtenářům. Děkujeme za pochopení, R. Velišková, pověřená redaktorka

Spolupracovníci

Mgr. R. Adamová, J. Boček, Ing. M. Kněžková,
PhDr. B. Koblíček, DiS., PhDr. J. Koblíková,
doc. PaedDr. M. Kodejška, Csc., Mgr. K. M. Lukášová,
Mgr. M. Macháčková, Ing. M. Matoušková,
Ing. M. Poloprutská, K. Salmonová, Ing. V. Strachota,
PhDr. J. Škoda, M. Šťastná, Mgr. H. Tonzarová,
Th.D., PhDr. F. Vrbenská, Bc. A. Závřelová,
MUDr. B. Ždichynec

Distribuci a objednávky zajišťuje

ses. Miloslava Krejzarová,
tel.: +420 234 760 058, mobil: +420 777 759 654
Faktury a potvrzení přijetí plateb zajišťuje
ses. Mgr. Eva Mlezivová, tel.: +420 234 760 058
mobil: +420 737 212 687

Prodejní místa

Prodejna Blahoslav, Wuchterlova 5, Praha 6
Pražská diecéze ČČSH, V Tišíně 3, Praha 6
Husův institut teologických studií,
Roháčova 66, Praha 3

OBSAH

4 – 5
Husitské centrum	24 – 25
Vzpomínky malostranské (6)
6 – 7
Z pozůstalosti bratra patriarchy	26 – 27
Opat Prokop
8
Mistr Petr z Koněprus	28
Návštěva z Plzně v Karlíně
9 – 10
Historie	29
Autorské čtení
11
Vzpomínkový koncert	30 – 31
Legenda Štefánik
12 – 14
Procházka Prahou	32
Silokřivky na hladině
15 – 16
Malé zamyšlení	33 – 34
Kytice pro básnířku
17 – 20
Noc kostelů 2019	35
Vzdělávání
21
Sdílení duchovních hodnot	
22 – 23
Život jako second hand	

POJEĎTE NA SÁZAVU

POJEĎTE NA SÁZAVU! (okr. Benešov) v sobotu 29.6. od 10.00 do 16.00 celodenní program – pro rodiče s dětmi, děti a seniory – open air bohoslužby, divadlo, tanec, zážitková hra, výtvarná soutěž, workshop pro děti, kapela pro děti, občerstvení, výrobky z Nazaretu – centra pro postižené a chráněné dílny ad. – viz plakátek s programem na zadní straně časopisu

HLEDÁME DOBROVOLNÍKY! zvl. na stanoviště zážitkové cesty, prosím hlase se na e-mail: hana.tonzarova@ccsh.cz

Akci konáme každoročně od r. 2001, věříme, že opět z řad HITS, VOŠ HITS a VŠZaSP přivítáme Vás mnohé jak mezi dobrovolníky, tak i účastníky! Vezměte své rodiny, přátele, kamarády!

Děkujeme a těšíme se na spolupráci!

Hana Tonzarová

hl. koordinátorka pouti na Sázavě

*Církev československá husitská
srdečně zve na slavnostní bohoslužby
k uctění památky
Mistra Jana Husa
dne 5. července 2019 v 15 hodin
na nádvoří hradu Krakovec.
Bohoslužbu slouží David Tonzar, biskup pražský.*

Boží láska tě pevně objímá. Objímá tvou přítomnost, minulost i budoucnost. Jeho láska tě objímá celého.

(Na motivy z textu knihy Kurýr na jih od Antoine de Saint-Exupéryho)

Husitské centrum o.p.s.

Velikonoce a otevírání zahrádky

V čase Velikonoc jsme zahájili práce na zahrádce a společně oslavili Velikonoce v podobě komunitní akce. Děti barvily vajíčka a maminky udělaly skvělého beránka. Bavili jsme se společně o tradicích a jak doma slavíme Velikonoce. Ke konci příjemného dne jsme si přiblížili velikonoční zvyky, které jsou tradiční v zahraničí a děti hledaly velikonočního zajíčka jako v Americe. Zahrádka je tím pádem oficiálně otevřena

a je zde prostor pro zahradničení, posezení venku a popovídání se sousedy či dalšími návštěvníky zahrádky.

Bc. Anna Zavřelová

Druhá vlaštovka opustila hnízdo! Aneb druhý běh komunitního vaření v rámci projektu Evropské unie

Poeticky jsme se začátkem máje vypustili do světa další skupinu maminek, které trávily uplynulé dva měsíce učením se nových dovedností na poli vaření a péče o děti. Byly to hektické týdny plné smíchu, sdílení každodenních radostí i starostí, nových dovedností, nových informací i přístupů a všudypřítomného dětského povyku. Tato skupina totiž byla na drobotinu bohatá. Právě proto pro nás byl cenný čas, kdy jsme mohli

ratolesti na chvíli svěřit pracovním a soustředit se jen na sebe. Na konci každého běhu se s účastnicemi sejdeme, abychom zhodnotili společný čas, řekli si, co nás těšilo, co nám nesedlo a v čem jsme se posunuli. Poté jsme napsali vzkazy dalším účastnicím a otiskli se do společné kroniky, kterou jsme o den později slavnostně předali další šesti kuchařek. Když jsme vzpomínali na nelehké začátky plné nejistoty a otazníků, uvědomili jsme si, jaký kus cesty jsme urazili. Na konci se mnou u stolu radostně švitořilo šest úžasných žen, se kterými jsme se za tu dobu měli šanci vzájemně poznat. Srovnávali jsme s jakým postojem do projektu vstupovaly a jaká byla jejich původní motivace a na konci jsme všechny žasly, jak se za tak krátký čas jejich motivace proměnila. Tady je několik z mnoha vět, které jsme na konci slyšeli:

„původně jsem si chtěla jen vydělat, vůbec se mi tu nechtělo být, ale teď jsem moc ráda, že jsem vás potkala.“

„nevěřila jsem, že by mi něco mohlo pomoci v mé situaci, ale našla jsem tu klid a pochopení.“

„nechce se mi odcházet, nemohly bychom si to ještě prodloužit?“

“chtěla bych začít něco dělat pro sebe.”

Vzhledem k tomu, že ani nám se nechtělo přerušit kontakt, který jsme navázali, vymysleli jsme, že se budeme pravidelně scházet a pracovat na sobě, vztahu ke svému tělu a dělat něco pro své zdraví. Skupiny jsou otevřené, pokud vy sami nebo někdo z vašich blízkých má chuť na sobě pracovat pod vedením frekventantky terapeutického výcviku Lucie Haškové, rádi vás uvítáme mezi námi. S případnými dotazy se obraťte na husitskecentrum@centrum.cz.

Michaela Šťastná

foto www.janstojaspal.com

Vojtěch Raňkův

Josef Špak (1929–2016), šestý patriarcha ČČSH (1994–2001), pořídil kolekci textů o významných osobnostech doby husitské. Přetiskujeme s laskavým svolením autora PhDr. Jana Škody.

Křišťan z Prachatic

Husův starší kolega a učitel, mistr Křišťan z Prachatic, učenec, který by jindy a jinde jistě zazářil na poli přírodních věd, se narodil o deset let dříve než Hus (přesné datum rovněž neznáme), v pošumavském městě, vzdáleném od Husince slabou hodinu cesty. Jeho akademická kariéra probíhala bez jediného zádrhele – 1388 se stal bakalářem, 1389 mistrem svobodných umění, od roku 1392 veřejně přednáší, 1403 – 1404 děkanem artistické (dnešní filosofická a přírodovědná v jednom) fakulty, 1404 vícekancléřem university. Kázal u svatého Michala na Starém Městě (tento kostel, zrušený za Josefa II., v nedávné době proslul bizarní turistickou show), 1405 zde byl ustanoven farářem, čímž byl nadále materiálně zabezpečen.

Ač by se asi nejraději věnoval své milované matematice a astronomii, byl naplno vtažen do teologických sporů, jimiž tehdy pražská universita doslova dýchala. I mistr Křišťan naplno propadl Viklefovi a nijak to neskrýval. Když byli v roce 1408 i přes svůj diplomatický mandát v Bologni zatčeni pražští mistři Štěpán z Pálče a Stanislav ze Znojma, vystoupil na jejich obranu. Roku 1411 nařídil arcibiskup vyhlásit ve všech pražských kostelích klatbu nad Janem Husem, Křišťan u svatého Michala to ale odepřel. To mu vyneslo značnou popularitu mezi Pražany i studenty, v následujícím roce byl možná také proto zvo-

len rektorem celé university. Ani odpor části teologické fakulty to zvrátit nedokázal. Z tohoto titulu byl Václavem IV. jmenován – spolu s osobním královským lékařem a pražským arcibiskupem Albíkem z Uničova, lékařem, astronomem a děkanem od Všech Svatých na Pražském hradě Zdeňkem z Labouně a vyšehradským děkanem Jakubem – členem smířčí náboženské komise, jejíž zasedání se odbývala na Křišťanově michalské faře. Tato nezaujatá skupina exaktních vědců na závěr vypracovala kompromisní text, který Křišťan předal Janu Husovi k formálnímu podpisu, tento jej však stvrdit odmítl, neboť v něm našel větu, že papež je hlavou církve. Dále se již jít nedalo. Král v následném záchvatu vzteku vyhostil z Prahy mistry Jana Eliášova, Stanislava a Petra ze Znojma a Štěpána z Pálče. Křišťan se však myšlenky na rozumný kompromis nevzdal. Když byl Hus v Kostnici zatčen, vypravil se za ním, podařilo se mu s ním sice promluvit, vzápětí byl ale na udání Michala de Causis sám zatčen. Král Zikmund jej ovšem – právem – považoval za neškodného a postaral se o jeho propuštění.

Po návratu se Křišťan snažil vyhýbat dalším náboženským sporům a pokračoval v kompromisním kursu. Vystoupil proti příliš radikálnímu Václavu Korandovi, dopisuje si s odpadlíkem od husitství v polském exilu Štěpánem z Pálče, avšak zároveň na universitě poskytuje asyl viklefovci Petru Paynovi, který musel

prchnout z rodné Anglie. Propukají ale války.

Ač Mistr Křišťan nepatřil k zapáleným božím bojovníkům, připojil se k pragmatické většině, uznávající nutnost vnucené války za boží pravdu. Ovšem u radikálů se důvěře netěšil. Již za I. křížové výpravy, těsně po bitvě na Vítkově (14. 7. 1420) fanyanky tábořského kněze Václava Korandy (kterého před čtyřmi roky Křišťan ostře zkritizoval) pod zámkou sběru stavebního dříví na opravu žižkovských srubů zpustošily a znesvětily jeho kostel sv. Michala. Těžko tedy mohl přirůst k srdci ještě radikálnějšímu pražskému vůdci Janu Želivskému. Samotný Křišťan však začíná zastávat čím dál konzervativnější názory. V prosinci 1420 si jej proto Oldřich II. z Rožmberka vybral za konzultanta ve věci regulova-

Romantický obraz Křišťan z Prachatic návštěvou mistra Jana Husa od Věnceslava Černého

ného zavádění čtyř pražských artikulů na jeho panstvích. Na nastolení otevřené diktatury Jana Želivského v červenci 1421 reagoval Křišťan tichou rezistencí, která vyvrcholila okázalým udělováním popelce (tedy kreslením křížků z popela na čela věřících) o popeleční středě (25. 2.) 1422. Takové modloslužebnictví pohoršilo dokonce i jeho rovněž konzervativního univerzitního kolegu Jakoubka ze Stříbra, Křišťan je uvězněn a vykázán do Hradce Králové. Ale Jan Želivský byl již 14 dní nato (9. 3. 1422) na Staroměstské radnici uvězněn a stát a Mistr Křišťan se do Prahy vrátil se Zikmundem Korybutovičem 17. května. Bylo mu povoleno dodržovat ve všem – samozřejmě s výjimkou kalicha – katolickou praxi, ovšem zároveň dostal doporučeno příliš se veřejně neangažovat a neprovokovat.

A ač to zní paradoxně – nyní začínají nejšťastnější léta jeho života. Mohl se totiž plně věnovat svým milovaným přírodním vědám. V té době vznikají obě jeho stěžejní matematická díla – *Algorithmus prosaicus*, v němž mistr osvětluje aritmetické postupy od nejjednoduššího sčítání a odečítání až po výpočet třetí odmocniny (samozřejmě bez použití kalkulačky, pokud by si to dnes někdo chtěl vyzkoušet v praxi, uvádím staročeský překlad: Nejprve nechť se rozdělí dané číslo na tisíce, z nejvyšších tisíců (jedniček, desítek, set, tisíců, stotisíců atd.) nechť se dojde kořene třetího stupně, tento sám sebou třikrát násoben, se odečte. Částečný kořen nechť se trojnásobí a trojnásobený pouhým samým sebou ještě násobí, ten pak má se položit co dělitel ob dvě cifry vpravo, a má se jím dělit do předešlého zbytku a jedné cifry vedle.

*PhDr. Jan Škoda
Archiv hl. m. Prahy*

Obec Koněprusy a Církev československá husitská
zve občany, rodáky, přátele a zájemce o historii na slavnostní akt

POJMENOVÁNÍ OBECNÍ KAPLE A ODHALENÍ PAMĚTNÍ DESKY MISTRA PETRA Z KONĚPRUS

22.6. 2019 OD 15:00

Ake se uskuteční za účasti vzácných hostů:

- pražského biskupa Církve československé husitské
Doc. ThDr. Davida Tonzara Th.D.
- proděkana Husitské teologické fakulty UK historika
a spisovatele prof. ThDr. Jana Blahoslava Láška
- farářky CČSH Mgr. Růženy Adamové
- kazatelky CČSH Mgr. Jany Šmardové Koulové.

Nebude chybět ani krásná hudba
v podání houslového vystoupení rodiny Krutských.

Slavnost bude také symbolicky spojena
s připomínkou blízkého výročí mučednické
smrti Mistra Jana Husa 6. července 1415.

Na slavnostní akt bude navazovat od 17.00
v sále bývalé školy přednáška
pana prof. dr. Jana Blahoslava Láška
s názvem:

**Studenti a mistři pražské univerzity
v době Husově.**

Informujeme vás o proběhlé zajímavé akci v obci Koněprusy.

Osvobození Dunkergue Čechoslováky v roce 1945

Fotografie je ze slavnosti u pamětní desky ve Wormhoutu nedaleko Dunkergue, kde byla podepsána 9. května 1945 kapitulace německé posádky gen. A. Liškou.

Dunkergue je strategické přístavní město, které je do současnosti námořní základnou se suchými doky. Pro ochranu tohoto přístavního města a oblast Flander byla po francouzsko – pruské válce na okraji zalesněných pískových dun vybudována pevnost Fort des Dunes. Pevnost i přístav kupodivu přežily 1. světovou válku a významně se zapsaly i do historie II. světové války.

Německá vojska 10. května 1940 zahájila překvapivou ofenzivu a již 27. května obklíčila v prostoru Dunkergue britské, francouzské a belgické jednotky. Pevnost Fort des Dunes byla letecky bombardována střemhlavými bombardéry JU – 87 Stuka. Při jednom náletu 2. června prolétla bomba do bunkru, kde bylo velitelství 12. mechanizované divize, jež zajišťovala obranu města. Následkem bombardování pevnosti padl generál Janssen, mnoho francouzských vojáků a také šest neznámých československých vojáků. Všichni jsou pochováni pod prostým křížem na malém válečném hřbitově u pevnosti.

Protože hrozilo zajištění spojeneckých vojáků německou armádou, britská vláda se rozhodla o urychlenou evakuaci britských a francouzských jednotek. Tato záchranná operace měla krycí název Dynamo. Stovky velkých i malých lodí z Anglie dopravily od 27. května do 3. června 1940 z pláží a z přístavu Dunkergue celkem 338 682 mužů do bezpečí. Při bojích a evakuaci spojeneckých vojáků padlo 11 tisíc mužů, kteří bránili německým jednotkám v postupu do přístavu, nebo zahynuli při leteckém bombardování přístavu. Doněmeckého zajetí se dostalo pouze asi 40 tisíc spojeneckých vojáků, které nebylo možné evakuovat. Německá armáda po dobytí města vybuodovala z Dunkergue vojenskou pevnost a strategickou námořní základnu. Přístav z moře byl chráněn pevnostmi tzv. Atlantického valu.

Po vylodění spojenců v Normandii byla velká snaha tento strategický přístav dobýt zpět, ale byl to velmi nešťastný úkol, protože město bylo velmi dobře chráněno z moře i z pevniny.

Kolem přístavu byla vybudována tři obranná pásma z minových polí a vzájemně se kryjících pevnůstek a terénních překážek proti těžké technice. Značná část města byla pomocí kanálů zatopena mořskou vodou, a to někde až do výše 5 metrů. Obranu Dunkergue zajišťovalo více jak 12 tisíc vojáků (z 226. pěší divize, ale byli tam i dělostřelci, námořníci, parašutisté a příslušníci Wafen SS pod vedením plukovníka Friedricha von Wittstadta. Později velení převzal fanatický viceadmirál Friedrich Frisius, který z důvodu utužení morálky mužstva nařizoval popravy německých vojáků. Zásobování obklíčeného německého vojska zajišťovaly ponorky. Spojenci – 154. britská pěší armáda, město a přístav obklíčili a ve dnech 7. až 9. října 1944 přidělený úsek světili pod ochranu Československé obrněné brigádě (4 000 mužů) a britským a francouzským jednotkám. Přestože brigáda neměla možnost na německé jednotky zaútočit leteckým bombardováním, vzdušnými výsady a těžkou ženijní technikou, sváděla s obránci urputné boje. U příležitosti založení ČSR 28. října 1944 obrněná brigáda podnikla úspěšnou útočnou operaci, při které postoupila o jeden kilometr do nepřátelského území. V listopadu obrněná brigáda zopakovala útok na německé linie, ale většina tanků nebyla schopna překonat minová pole. Tvrdé boje u Dunkergue pokračovaly až do května 1945 a padlo při nich 200 československých vojáků, kteří jsou pohřbeni na několika hřbitovech v severozápadní Francii. Dne 23. dubna se z obrněné brigády vyčlenila symbolická jednotka 140 mužů (více jich nebylo možné uvolnit), kteří 1. května 1945 překročili hranice ČSR a směřovali s 3. americkou armádou osvobodit Prahu. Do Prahy se tato jednotka dostala až když město bylo osvobozeno Rudou armádou.

Německá posádka v počtu 10 500 mužů se vzdala až po kapitulaci Německa 8. května 1945. Na zámku v městečku Wormhout, kde bylo velitelství Česko-

slovenské obrněné brigády, byla dne 9. května 1945 podepsána kapitulace německé posádky v Dunkergue. Za spojení tuto kapitulaci podepsal bývalý ruský legionář, brigádní generál Alois Liška (1895 – 1977) a za německou stranu fanatický nacistický viceadmirál Friedrich Frisius (1895 – 1970).

Zatím co 9. května 1945 před 74 lety Československou republiku osvobodily spojenecké armády Sovětského svazu, USA, Rumunska, Polska a 1. Československého armádní sboru, Československá obrněná brigáda se spojenci osvobodila francouzské území u města Dunkergue.

Po roce 1945 byl A. Liška povýšen do hodnosti armádního generála. Po komunistickém puči v únoru 1948 byl komunistickým režimem sledován a těsně před zatčením se mu podařilo 14. června odletět z vojenského letiště Praha Kbely i s dalšími důstojníky do Anglie. Letadlo Dakota DC3 pilotoval letec RAF Karel Šťastný. Generál A. Liška byl v nepřítomnosti komunisty degradován na vojína a milované a rodné Záboreč již nikdy nespatriil. Po roce 1989 byl rehabilitován a byla mu vrácena i generálská hodnost.

Od roku 1990 jsou každoročně v Dunkergue ve Wormhoutu, Casselu, Andikerke i jinde konány pietní akty k uctění hrdinství našich vojáků, kteří položili život za svobodu francouzského lidu. Od roku 2010 je jedna z ulic v Dunkergue pojmenována po generálu A. Liškovi. V letošním roce se této pietní akce zúčastnil velvyslanec ČR v Paříži prof. Ing. Petr Drulák, příslušníci vojenské mise ČR ve Francii, zástupci ministerstva obrany ČR, členové Československé obce legionářské a delegace pražské diecéze CČSH ve složení J. Boček, Mgr. M. Charvát, Mgr. J. Šmardová Koulová a RNDr. J. Janďus. Za Francouzskou a Slovenskou republiku se pietních aktů zúčastnili diplomaté, generalita a veteráni. Po projevech a slovech díky zazněla modlitba v češtině a česká, slovenská i francouzská hymna. *Zpracoval: J. Boček*

TMAŇ – Štefánik a tradice

Ve středu 8. května 2019, ve státní svátek, se ve Sboru Jiřího z Poděbrad ve Tmani konal, tentokrát pod záštitou pražského biskupa CČSH – doc. ThDr. Davida Tonzara, Th. D., dr. h. c., a starosty obce Tmaň Ing. Jaromíra Frühlinga, koncert k 74. výročí ukončení II. světové války.

Jelikož jsme si dne 4. května 2019 připomínali též 100. výročí tragického úmrtí spoluzakladatele Československých legií, významnou osobnost, která se zasloužila o vznik svobodného státu Československo, Milana Rastislava Štefánika, propojila náboženská obec ve Tmani a Dětské centrum Světlušky při NO CČSH tato dvě výročí při slavnostním setkání ve Tmani, kterého se účastnili též členové Československé obce legionářské v dobových uniformách. Po slavnostním zahájení státní hymnou, kdy se k pěveckému sboru Bonbón přidali všichni zúčastnění, a po úvodním slovu sestry vikářky Mgr. Růženy Adamové, zaznělo několik lidových písní. Následovala velmi poutavá přednáška slovenského historika PhDr. Ferdi-

nanda Vrábela s názvem SPLNĚNÝ SEN (podle stejnojmenné životopisné knihy F. Vrábela věnované Štefánikovi).

Výstava dětských výtvarných prací z Projektu Dětského centra Světlušky při NO CČSH – POHLEDEM KE HVĚZDÁM (věnovaná též osobnosti M. R. Štefánika) barevně doplnila vstupní halu Sboru Jiřího z Poděbrad.

Při další části koncertu pěveckého sboru Bonbón pod vedením sbormistryně Bohumily Vokáčové, jsme vzpomněli spoluzakladatele tradičních koncertů 8. května, bratra Ivana Koulu, který s námi byl minulý rok ve svých 95 letech naposledy.

Bůh nám dej mnoho sil i inspirace, abychom v této krásné tradici, jež trvá několik desítek let, i nadále pokračovali, a podrželi tak důležitý odkaz našich otců – ctít své předky, národ, zemi, křesťanskou tradici – a tento poklad předávat ze srdce dalším generacím.

(BK, jSk, JŠK, RA)

Karlův most a trinitáři

Jedna z nejhezčích procházek po Praze je procházka po Karlově mostě, kde nás na první pohled uchvátí pohled na Hradčany, ale i na další historické památky.

Praha byla od pradávna křižovatkou kupců a pocestných, kteří cestovali do Saska, Slezska, Polska, Moravy, Rakouska, ale i do měst jako byl Řím, Řezno a Mohuč, které byly ve středověku centrem moci světské i církevní. Původně byly přes Vltavu v Praze pouze brody, potom svázané klády – vory (prahy), po kterých se nechalo přejít suchou nohou. V 10. století tu postavili dřevěný most po kterém podle legendy byly převezeny v roce 938? na hrad ostatky sv. Václava. Dřevěný most tu ale vydržel pouze do 12. století, kdy ho silně pobořila velká voda. Zásluhou štědré mecenášky Judity Durynské (1135 – 1174?, která byla druhou manželkou Vladislava II. a matkou Přemysla Otakara I.) byly do Prahy povoláni stavitelé z Itálie a v roce 1158 bylo započato se stavbou kamenného mostu, který byl dokončen v roce 1172. Byl to první kamenný most severně od Alp a třetí ve střední Evropě. Dříve byly postaveny pouze mosty v Řeznu

a Würzburgu. Juditin most měl 21 oblouků, délku 516 m, šířku 9,4 m a výšku 13 m nad normálním stavem řeky Vltavy. Dodnes můžeme vidět zbytky tohoto mostu na staroměstské straně v budově řádu křížovníků, kde je umístěno muzeum Karlova mostu a také v přístavišti v Pražských Benátkách, kde je možné spatřit první oblouk Juditina mostu. Na malostranské straně se dodnes dochovala Juditina věž a zbytky mostu ve sklepích domů v ulici Lužického semináře. Juditin most byl zničen povodní 3. února 1342. Po 15 letech od zničení Juditina mostu rozhodl císař Karel IV. o postavení nového kamenného mostu. Stavba mostu byla zahájena dne 9. července 1357, projektantem a jeho prvním stavitelem byl pravděpodobně kameník mistr Otto, pražský měšťan. Dříve se za stavitele mostu považoval Petr Parlář ze švábského Gmündu. Výstavba nového mostu vedla souběžně ze zničeným Juditíným mos-

tem. Z důvodu nedostatku finančních prostředků byly v kostelích pořádné sbírky a most byl dokončen až v roce 1402. Most má délku 515 m, 16 oblouků s rozporem 16,6 až 23,38 m a jeho pilíře jsou uloženy 2,4 m pod úroveň říčního dna. Ze statického důvodu je třikrát zalomený a jeho vozovka je ve výši 13 metrů nad normální hladinou Vltavy. Při laboratorním zkoumání původní malty se nepotvrdila legenda, že do malty byla přidávána vejce. Po otevření mostu až do roku 1816 se na mostě platilo mýtné. I přestože most byl velmi precizně vystavěn, několikrát ho silně poškodily povodně, a to v letech 1432, 1784 a 1890. Kamenný most byl v 17. a 18. století vyzdoben převážně pískovcovými sochami, které vytvořili čeští vrcholně barokní sochaři jako byli Matyáš Bernard Braun a Ferdinand Maxmilián Brokoff. Dnes většina z těchto 30 soch, které zdobí most, nejsou původní. Některé při povodních spadly z poškozeného mostu do Vltavy, nebo jejich technický stav byl tak špatný, že musely být odstraněny a můžeme je vidět v Lapidáriu na pražském Výstavišti nebo v sále Gorlice na Vyšehradě. Od 19. století byly původní sochy postupně nahrazovány kopiemi nebo jinými sochami z dílny například sochařů Josefa a Emanuela Maxových. Původní název Kamenný nebo také Pražský most, se na základě návrhu K. H. Borovského změnil okolo roku 1870 na Karlův most.

Návštěvníci, kteří se procházejí po Karlově mostě, se obdivují krásné vyhlídce na Hradčany, Malou Stranu, Nové město a svůj pohled věnují také krásným sochám a sousoším. Jedním z nejnavštěvovanějších a zároveň největším sousoším je sousoší sv. Jana z Mathy, Felixe z Valois a Ivana (někdy také sousoší trinitářů nebo Turek z pražského mostu). Autorem původního sousoší je slavný sochař

Ferdinand Maxmilián Brokoff. Toto dílo bylo poslední, které tento sochař vytvořil na Karlově mostě. Znázorňuje sv. Felixe, jak rozvazuje pouta vězni a opírá se o kartuši s trinitářským andělem se dvěma otroky. Vlevo je pramen vody a jelen s červenomodrým křížkem mezi parohy. Dole pak jsou za mřížemi uvěznění křesťané, které hlídá Turek s dýtkami a se psem. V horní části na skále je sv. Jan s Mathy, který v pravé ruce drží biret a knihu a v levé ruce má peníze na vykupování zajatců a uvolněná pouta. Vpravo je poustevník Ivan s křížkem a pod ním zastřelená laň knížetem Bořivojem, která poustevníka živila mlékem. Zajímavostí je, že sv. Ivan byl k oběma světcům připojen až v rámci oslavy zemských patronů v roce 1929, zrovna tak jako sv. Prokop k soše sv. Vincence Ferrarského.

Příznám se, že mě toto sousoší v dětství trochu děsilo a i dnes nepatří mezi oblíbené. Sousoší si objednal řád trinitářů a náklady na zhotovení sousoší hradil klášterecký František Josef Thun.

Historie řádu trinitářů

Řád trinitářů založili Jan Mathy a Felix z Valois, protože chtěli zřídit řeholní společenství, které bude shromažďovat peníze na výkup zajatců od muslimů. Řád byl v roce 1198 schválen a potvrzen papežem a řádové stanovy byly založeny na Augustiniánské řeholi, která ukládala povinnost jednu třetinu svých příjmů věnovat na vykupování otroků, a to bez ohledu na to, jaká je ekonomická situace komunity. Již ve 13. století se ale konstituoval i II. řád (trinitářky) a III. řád pro světské příznivce. Původně trinitáři patřili mezi řeholní kanovníky a teprve od 17. století se zařadili mezi mendikantské (žebravé) řády. Později

se řád rozdělil do dvou denominací, přísnější – bosí trinitáři (reformované) a obutí (mírnější). Trinitáři vykoupli mnoho tisíc křesťanských otroků a později i také hodně černošských otroků a dětí. Řád působil především ve Španělsku, Itálii, Francii, Rakousku a v Polsku. Do Čech přišli jen reformovaní trinitáři, kteří vznikli ve Španělsku v roce 1596. V Praze Na Slupi vznikl klášter trinitářů počátkem 18. století, který byl později přemístěn do Spálené ulice, kde byl vystavěn jediný český konvent s kostelem Nejsvětější trojice. Další klášter v Čechách vznikl ve Štětovicích u Plzně. Na Moravě vznikl klášter v Zašově na Valašsku a v Holešově. Na základě reformy císaře Josefa II. byl řád trinitářů v českých zemích v roce 1783 zrušen. Klášter v Praze měl v době zrušení 12 kněží, 1 novice a 2 bratry laiky. Klášterní knihovny byly zabaveny a přesunuty do universitní knihovny. Řeholníci dostali odstupné v penězích. Zajímavostí je, že žádný člen řádu trinitářů nebyl české národnosti. Odnož reformovaných trinitářů zanikla v roce 1894.

Pro úplnost je třeba se zmínit o sv. Ivanovi, který byl na sousoší připojen ke dvojici zakladatelů trinitářského řádu. Na první pohled se tam moc ne-

hodí, ale snaha staroměstské obce, aby na mostě byli zastoupeni čeští patroni, byla přednostní. O svatém Ivanovi (asi 800–851) toho příliš nevíme. Podle legendy to byl snad syn křesťanského vladaře Gostimysla, který padl v roce 844. Ivan se rozhodl odejít do Čech, kde se stal poustevníkem. Tak jako zakladatelé řádu, měl podobný poustevnický život. Svatý Ivan se usadil v jeskyni (obec – Svatý Jan pod Skalou), kde strávil 42 let. Živil se laním mlékem a když se chystal opustit poustevnický život, zjevil se mu Jan Křtitel, který mu daroval k obraně kříž. Když se o Ivana opět pokoušel běs, praštil ho křížem a běs po sobě zanechal ve stropě jeskyně díru. Ochočenou laň mu blízko jeskyně kopím zabil kníže Bořivoj a z rány místo krve teklo tolik mléka, že stačilo nejen pro knížete, ale i pro celou družinu. Pravoslavná církev sv. Ivana uctívá, ale katolická církev k němu má rozporuplný vztah.

Církev a řády ve Španělsku se snažily získat co nejvíce peněz na vykupování otroků z osmanského zajetí, a tak chudé osvobozené křesťany přivazovali řetězem u vchodu do katedrál, aby věřící věděli jak křesťané trpí. A tak se někdy po vykoupení měli chudí křesťané hůř než v muslimském zajetí.

Zpracoval: J. Boček

Malé zamyšlení nad knihou DOTEKY KRÁSNÉHO UMĚNÍ

Pokračování z minulého čísla

Obrazy vzpomínek

Dnešní doba nepřeje hlubšímu zamyšlení, vzpomínkám, hledání myšlenkové kontinuity a čerpání inspiračních nábojů z minulosti. Je velmi zpředměněná, oddělená od lidské prapodstaty, fascinována technologickými „zázraky“. Člověk dosud neprohlédl, že tímto zaměřením chřadne jeho lidská přirozenost, stabilita. Proto je třeba poděkovat lidem, kteří dnešními očima chtějí dohlédnout do minulých lidských příběhů a najít inspiraci, úctu, posílit lidské hodnoty. Tak zušlechťují i běžný život člověka, který může pomocí vzpomínek prohlédnout.

BŘETISLAV DITRYCH se o to v knize zasloužil svými vzpomínkami, krásnými uměleckými komentáři a esejemi inspirovanými například návštěvami výtvarných výstav.

I když časový odstup od doby minulé je v některých případech tak zřetelný, že se vše už propojit a objasnit nemůže. Některé klenoty nehmotného kulturního dědictví tak není možné předat dalším generacím. V úvaze nad obrazy z výstavy nazvané Pátrání po Marii je to projev dnešní kulturní bída. V eseji Chce figurku ve větru přibližuje osobnost Josefa Mařatky, který na začátku 20. století vytvořil v Paříži sochu slavného vzduchoplavce Alberta Santos-Dumonta. Vzpomíná i na básníka Oldřicha Wenzla, na smutná údobí jeho nemoci. Připomíná si stálou úctu, kterou k němu chová od dob své mladosti (Zpátky k Oldřichu Wenzlovi).

Při jedné návštěvě výstavy vypráví o Mrtvé nevěstě, obrazu malíře Jaro-

slava Valečky. Přemýšlí o místech politováníhodných poválečných událostí v Sudetech, jež po válce osídlili lidé, kteří necítili respekt k místní tradici. Často likvidovali kostely i hřbitovy, utvářeli si život podle vlastních představ. Ta dějinná fakta známe. Avšak člověka dnešní doby osloví až tehdy, když mu umělec postaví před oči skutečnosti, které minulost odhalí v kontextu s lidským svědomím. A to se autorovi mistrně podařilo. Ve svém dalším zamyšlení nad obrazem Władysława Ślewińskiego nazvaném Česající se nás autor přivádí do období před koncem 19. století. Vypráví o pařížském pobytu malíře a zejména síle jeho rozhodnutí tvořit díla, která budou skutečně oslovovat. Břetislav Ditrych působivě tento obraz přibližuje. Je příkladem toho, jak umělecké dílo může být stále živé. Ve svém zamyšlení Wannsee, vila Maxe Liebermanna si vybavuje známý obraz vily Wannsee od německého malíře Maxe Liebermanna. Přemýšlí nad jeho životem a přirozenou smrtí v roce 1935 v době fašizujícího se Německa a nad osudy jeho rodiny. Dojemně vykresluje věrnou lásku jeho ženy Marthy, která neopustila Berlín, kde byl její manžel pohřben, a v době své nemoci v roce 1943 odmítla odejít do koncentračního tábora v Terezíně. Jako mnoho Židů dobrovolně ukončila svůj život. Jeho Dva zlomky z Berlína se zamýšlejí nad účelem pobytu slavného švýcarského dramatika a spisovatele Maxe Frische v Berlíně, kam přijel se svou ženou Mariannou v roce 1973. Návštěva hřbitova Dorotheenstädtischer Friedhof ho inspirovala k úvahám o významných osobnostech, např. spisovatele a dramatika Bertolda Brechta

a jeho manželky, herečky a režisérky, Heleny Weigel-Brechtové. Vykresluje velikost jejich lidského ducha a zároveň příkladnou osobní skromnost. V úvaze s názvem Domy v Auvers, Paul Cézanne při své návštěvě uměleckého muzea v Bostonu pregnantně píše o historii impresionistického obrazu Domy v Auvers od Vincenta van Gogha. Umělecké dílo mistrně spojuje s prostředím, kde malíř tvořil naposled. Každé zamyšlení Břetislava Ditrycha je spojené s niternou charakteristikou místa a lidských osudů, například kraje kolem Horní Plané, kde působil malíř a pedagog Adalbert Stifter (Šumava, Adalbert Stifter). Tento česko-rakouský umělec patří k představitelům tzv. biedermeieru. Dnes to je, bohužel, místo opuštěné a umělec se ptá: „Je Adalbert Stifter zapomenutý, zapomínaný, nebo snad překonaný, v dnešní překotné době zastaralý? Zdlouhavý, nudný? Nevěřím, spíš nechci věřit, neuvěřím.“ Osobně se domnívám, že žádné dobré činy nezapadnou. A tato zamyšlení přibližují pravé lidské hodnoty, které nekončí smrtí člověka, který je vytvořil. S obdivem též vykresluje malíře Egona Schieleho, který působil v Krumlově (Český Krumlov, Egon Schiele). Je potěšitelné, že domek umělce je v současné době opraven díky Českokrumlovskému rozvojovému fondu. V zimním období v něm mohou tvořit svá díla výtvarníci z různých zemí světa. Břetislav Ditrych dodává: „Věřím, že dotek a duch místa zůstává silný. Je tichým svědkem doby, proměn času.“

A přiznávám – také bych tam chtěl alespoň týden pobýt. Škoda, nejsem malíř.“ V hlubokém zamyšlení nad osudem vztahu Evy Jurčinové a F. X. Šaldy si člověk uvědomí sílu lásky, závislosti, zklamání a bolesti. Esej Přišla jste z mých snů je hlubokou ilustrací vzletů a pádů v jejich vztazích. Hodnoty života spatřujeme v lidsky vztahové kvalitě, v tom, jak člověk napomáhá ve svém okolí k pozitivnímu prožívání hodnot.

Ty jsou vloženy do našeho podvědomí (nevědomí) geneticky i duchovně a nelze je uchopit rozumem. Pokud ale nejsme v materiálním a smyslovém zajetí, můžeme je tušit a svou vírou také žít. Jejich absence vysvětluje i časté psychické krize dospělých a bohužel už i dětí. Odhalovat etické krásy prostřednictvím kultivace našeho estetického a uměleckého vnímání a prožívání, je nejdůležitějším posláním umění jako celku.

A v tomto smyslu vyniká zamyšlení BOHUMILA ŽDICHYNCE Čas krásy, které se věnuje i roli vědeckého poznání a spiritualitě. Autor vykresluje poetické a prozaické obrazy evokující vzpomínky, například v básni Kostel Nejsvětější Trojice na Srní. Domnívá se, že hříchy minulosti, pokud nejsou smířeny lidskou ctností, odpuštěním a společnou nadějí, stále narušují společenské klima. Ty reminiscence bývají ovlivněny přetrvávající bolestí i strachem, malou statečností, prospěchem nebo odklonem autorova uměleckého názoru z důvodu změn společenského klimatu. Rovněž jsou podmíněny i osudovostí, která zasahuje lidský život, podobně jako zklamání Ludvíga van Beethovena v jeho 5. symfonii (Beethovenova Osudová v Karlových Varech). Obrazy bývají zářámovány i nostalgickými vzpomínkami na léta minulá (Rolling Stones mých mladých let, Osmdesátá léta) s gejzíry optimismu (například na hudební skupinu ABBA) a vyjadřují leckdy i pochopení a usebírání (Tiché místo v srdci Prahy). Člověk by každopádně měl tušit účel svého žití a s radostí a úctou nést své životní poselství (Zvonkohra od sv. Víta).

Pokračování v příštím čísle

*doc. PaedDr. Miloš Kodejška, CSc.
Univerzita Karlova,
Pedagogická fakulta*

Noc kostelů v CHYNAVĚ

Chtěla bych čtenářům Husity představit Husův sbor v Chynavě. Když jsem byla jmenována farářkou v Berouně, dostala jsem do péče i kapli v obci Chynava. Chynava leží v severovýchodní části okresu Beroun, na rozhraní okresů Beroun a Kladno. Kaple Husova sboru stojí v centru obce na malém náměstí, kterému se od roku 1906 na památku vysazení lipové aleje říká „V Lipkách“. V roce 1921 se zde uskutečnila první schůze Rady starších, jejím předsedou byl zvolen Antonín Marx. Nicméně pozemek na stavbu kaple byl zaknihován u soudu v Unhošti až roku 1929. Plán na stavbu kaple vyhotovil bratr stavitel Pelc podle předlohy uveřejněné v Českém zápase. K slavnostnímu položení základního kamene došlo v červnu 1936. Dne 30. května 1937 byla kaple Husova sboru dokončena a slavnostně otevřena. Noc kostelů se tak pro mě stala vhodnou příležitostí, jak

seznámit místní obyvatele i návštěvníky nejen s historií kaple, ale i s Církví československou husitskou. V době stavby kaple měla Církev československá v Chynavě 517 členů, zatímco dnes se pravidelných bohoslužeb účastní pouze jednotlivci. Je mojí velkou snahou tento stav změnit, a akce jako je noc kostelů s tím mohou pomoci.

Noc kostelů byla zahájena brzy odpoledne, kdy byl připraven program pro děti z místní základní školy, některé z dětí zde byly poprvé, ale byla jsem mile překvapena jejich zájmem a znalostmi. Program dále pokračoval přednáškou o moderní sakrální architektuře a pro návštěvníky byla připravena výstava Biblí. Vrcholem akce byl od 19.00 hodin koncert hudební skupiny Půljablkoň, která je nejmladší a nejmenší odnoží legendární skupiny Jablkoň. Jablkoň neúnavně brázdí

hudební vody (od folku a rocku přes jazz, až po vážnou hudbu) již více než 30 let. Půljablkoň tvoří frontman a zakladatel Jablkoně Michal Němec a fenomenální zpěvačka Marie Puttnerová. Před začátkem koncertu se kaple rychle zaplnila, a dokonce bylo potřeba

vypůjčit si židle z blízkého Dělnického domu. Hudební vystoupení trvalo něco přes hodinu a setkalo se s velkým ohlasem. Jedna z účastnic se svěřila, že přijela na kole až z Plzně.

Když se vrátím zpět k historii sboru, tak se domnívám, že jsme splnili usnesení Rady starších z 3. června 1937, které říká, že se má konat vždy v poslední neděli v květnu slavnost a taneční zábava. Pevně věřím, že obnovená tradice bude pokračovat.

*Mgr. Markéta Macháčková
farářka NO Beroun*

NOC KOSTELŮ 2019

Celkem 1 640 otevřených kostelů a modliteben, z toho téměř 100 sborů Církve československé husitské, na 7 839 programů, které se součtem ve všech kostelích v tomto roce 2019 uskutečnily, to byla letošní Noc kostelů. Anebo jinak, bez čísel: nasazení mnohých, kteří letošní ročník organizovali a návštěva mnohých, kteří jinak do kostela nepřichází – i to je Noc kostelů.

Každoročně více a více kostelů, sborů a modliteben napříč církvemi se otevírá návštěvníkům, kteří častokrát jen prochází kolem sakrálních staveb bez většího povšimnutí. Noc kostelů se stává fenoménem, který koresponduje s duchem doby – nezávazné nahlédnutí, neorganizovaná setkání, momentální rozhodnutí se, touha po novém zážitku, kulturní, duchovní či obojí prožitek. Často ale dojde právě při Noci kostelů k tomu, co návštěvník nečekal. Je zbožná bariéra mezi představami o církvích jako mrtvých, nepotřebných a přežitých organizacích a současným životem. Návštěvník zakouší pro něj mnohdy nové prostředí, před nímž si z ne vždy přiznaných důvodů držel odstup, jako přátelské. Padá obava z indoktrinace, cítí přijetí, které však není dusivé, naopak. Do kostela ho na Noc kostelů často přivede pestrá nabídka programů, či jeden konkrétní bod programu, ale odchází většinou obohacen mnohem více, než jen z prožitku vybraného programu. Na základě této zkušenosti se nejspíš vrátí i příští rok, anebo se vypraví i na další akci organizovanou místními kostely.

A o to jde, zdi kostelů by neměly být nepropustné hradby mezi světem před a za nimi, ale kostely by se měly stát, tak jako tomu bylo i dříve, místem spočinutí, místem hlaholu a zpěvu i místem usebrání, místem nové naděje i místem sdílení s druhými, napříč názorovým, politickým spektrem. A to vše záleží na lidech – na nás, kteří jsme uvnitř těchto kostelů, abychom otevřeli svá srdce i za zdmi našich sborů, a tak byli živým svědectvím, že kostely slouží dobré věci. Učíme se v nich lásce, pokoře a službě všem kolem nás. V mnoha kostelech právě toto množství pocitů i při Noci kostelů. Svědectví mnohých z téměř 100 zapojených sborů Církve československé husitské ukazuje hojnou návštěvnost. A co letošní Noc kostelů v našich sborech nabízela? Komentované prohlídky v mnoha našich sborech, které jsou často i architektonickými perlami – viz nová publikace Sbory CČSH – architektonické dědictví našich regionů, na níž spolupracovala řada našich autorů a vydala ho ČVUT ve spolupráci s CČSH. Někteří návštěvníci využili i možnosti podívat se na své město z výšky sborové věže (kupř. v n. o. Příbram-Březové Hory,

či Havlíčkově Brodě a na dalších místech). Snad ve všech sborech se konaly koncerty – místních pěveckých sborů a hudebních těles včetně vystoupení základních uměleckých škol, někteří pozvali i hudebníky známé širší veřejnosti (jako kupř. v Českých Budějovicích - Suchém Vrbném zpívala Monika Vodičková ze skupiny Nezmaři, v Českých Budějovicích – Čtyři dvory Pavlína Jišová – působila rovněž ve skupině Nezmaři a dříve též v Žalman a spol.) V mnoha obcích využili obdarování svých členů (ať již např. ve Zlíně, kde farář a též církevní kantor dr. Kovalčík zpíval mimo jiné Dvořákovy Biblické písně, či např. v Litomyšli jedna sestra měla nainstalovanou výstavu historických dětských kočárků a svatebních šatů, které sbírá. Vzniklo tak zajímavé spojení, neb na litomyšlské faře působila M. D. Rettigová. Další rodina z nedaleké vesnice, která tam má živý skanzen, přiblížila život na tradičním statku (včetně domácích zvířat na dvorku a ochutnávky doma pečeného chleba), v n.o. Příbram Březové Hory tradičně vystavoval své fotografie místní autor a probíhala zde i prodejní výstava výrobků pro děti v inkubátorech ručně pletených ženami, které se nyní již více než rok pravidelně schází na příbramské faře k různým workshopům). Nezapomínalo se ani na děti. Dětský program proběhl odpoledne tradičně kupř. v n. o. Příbram – Březové Hory, v n. o. Louny sestra farářka připravila vědomostní kvíz z otázek, které spojovalo výročí událostí s 9 na konci. Neb není nikdy jasné, jak staré děti přijdou, mohly se děti radit s rodiči, či prarodiči. Přičemž za důležité považují to, že se neudělují 1.–3. místa, aby se mohly radovat všechny děti. Kvízy z omalovánek vydávané pražskou diecézí využívají v Litomyšli, kde letos propojili všech sedm litomyšlských kostelů a celkově i celou Noc kostelů sladili ekumenicky (ekumenický začátek, sladění programů, dětská soutěž). Ve spolupráci s Římskokatolickou církví přinesla hluboký

zážitek ekumenická modlitba v duchu Taizé v n. o. Louny. Rovněž v mnoha dalších obcích zaznívaly písně z Taizé, které mají samy již ekumenický charakter a díky své podmanivosti a současně jednoduchosti se k jejich zpěvu mohou připojit všichni příchozí (tak se to tradičně děje kupř. v n. o. Příbram-Březové Hory i jinde). Síla písní Taizé se projevila i v n. o. Litomyšl, kde díky loňskému zakončení Noci kostelů modlitebním ztišením se zpívanými modlitbami z Taizé teď mají modlitební večer v duchu Taizé každý měsíc. Noc kostelů se neodehrává jen uvnitř sborů a modliteb, ale např. na společném dvorku v Husově sboru v Litomyšli zazněla večerní poezie na lampionech Hanky Voříškové, na zahradě n. o. Příbram – Březové Hory zase tradičně kromě dětského programu probíhalo modlitební zakončení a požehnání se svícemi. Originálně přistoupili k Noci kostelů v n. o. Bruntál, kde program rozšířili na dva dny, tedy ještě na sobotu následujícího dne. A v n. o. Zlín, kde nemají vlastní sbor, konali Noc kostelů ve zlínském Křesťanském centru, což je skvělý tip pro ty, kteří nesídlí ve vlastní budově. Snad ve všech sborech se mohli návštěvníci setkat s farníky a duchovními k neformálním rozhovorům a na mnoha místech nechybělo ani drobné pohoštění, které dotvořilo příjemnou atmosféru setkání.

Rozloučím se po tomto krátkém ohlednutí vytvořeném z několika střípků letošní Noci kostelů (díky prvním reakcím obcí, které jsem prosila o fotky a tipy k proběhlé Noci kostelů) citátem bratra faráře Karla Filipa z n. o. České Budějovice – Čtyři Dvory: „*I když se člověk pokaždé v hloubi duše ptá po hlubším dopadu této aktivity na život víry ve sborovém společenství, tak zároveň ví, že by bylo chybou neotevřít dveře v tento večer. A dát možnost Duchu svatému působit. Kéž by se nám to dařilo.*“

Mgr. Hana Tonzarová, Th.D.

Sdílení duchovních hodnot

Dokončení z minulého čísla

Tady a teď expandující virtuální svět jakoby podvědomě korespondoval s principem vúdú. Možná nám chce ukázat, že žijeme kdesi v podsvětí a do správného světa se teprve narodíme. Così o tom napovídají počítačové hry. Na iPadu stromy otáčejí hlavu za větrem, co není, ve větvích umělí ptáci, co nezpívají. Za touto absurditou je skryta touha ožvlého dřeva, lavička v trávě, hovor milenců, kteří nemají kam jít. Před námi se rýsuje jako budoucnost přelidněný a rozkládající se svět, který neví jak dál. Stát se facebookovým hlasem, co nelže, opájet se pocitem, že jsem?

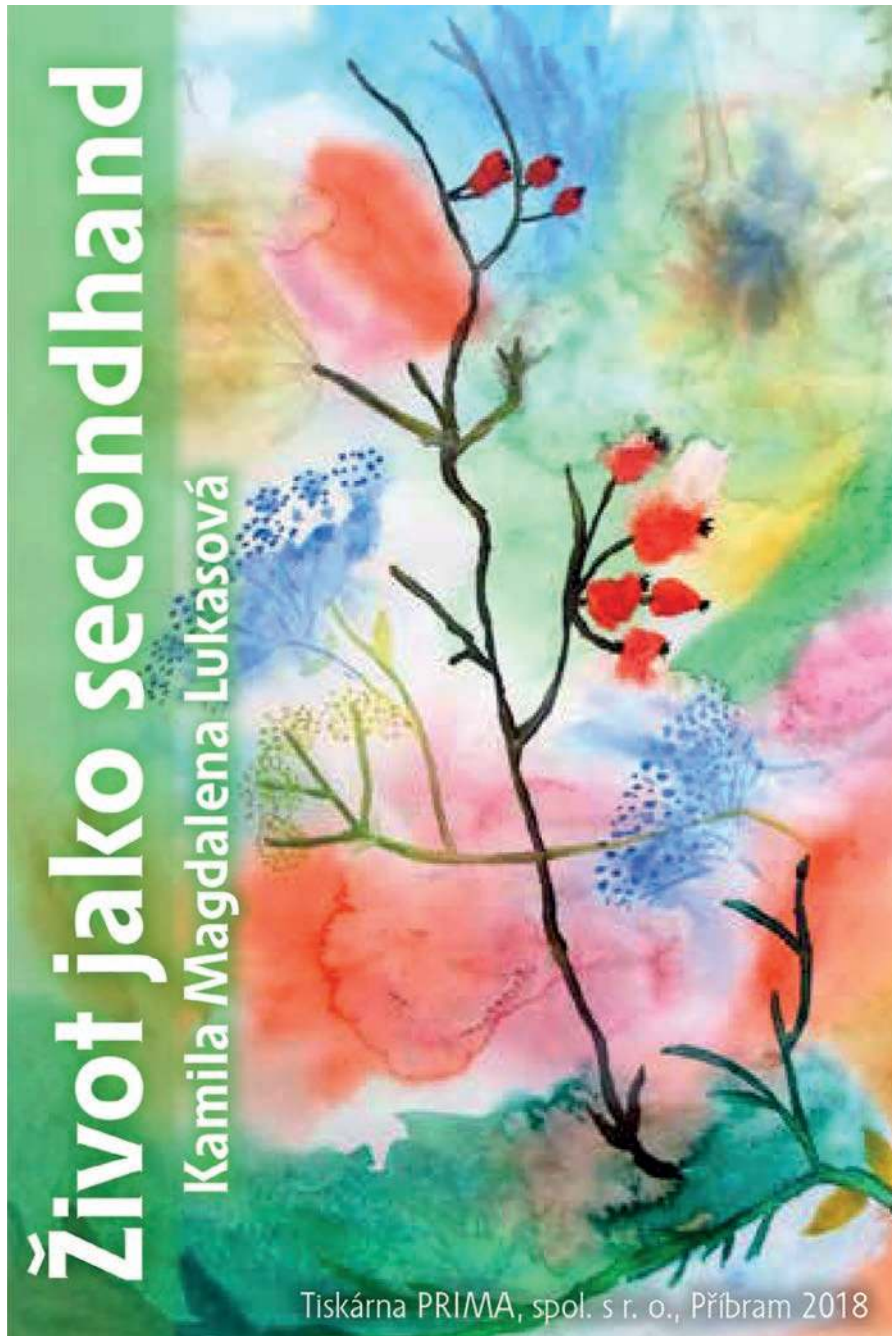
Stačí jediný chybný krok a člověk bude následkem globální katastrofy civilizace smeten z povrchu planety Země a s ním jeho bezbranní souputníci – rostliny a živočichové. Podle filosofa Jean-Paula Sartra nezbyvá člověku, jenž je „odsouzen ke svobodě“, než postavit se čelem proti nesmyslné, bezcílne skutečnosti poznávaného světa a soustředit se na vlastní vnitřní zkušenost, na svoji existenci. „Bouřím se, a tedy jsem“ (Je me révolte, donc nous sommes), napsal Albert Camus v knize Revolující člověk, aby ukázal, že jen lidská solidarita má smysl. A na jiném místě uvádí: „*Absurdno má smysl jen potud, pokud se s ním člověk nesmíří.*“ Pocit absurdity doby plyne jednak z extrémní dělby činnosti, kdy na jednotlivé lidi připadají dílčí úkony tak malé, že nemohou dávat smysl, jednak z rostoucí složitosti vztahů, propletence života, který se začal zaplétat už ve 20. století a jenž už nikdo nedokáže souhrnně pochopit, snad jen v tom, že technologický rozvoj v mnohém předbíhá schopnost člověka se mu do budoucna přizpůsobit. Začátek 21. století to dává lidstvu ještě zřetelněji pocítit. Člověka se zmocnila závrať, způsobená bezmocí z mocí věcí. Balancujíc nad propastí, nedokrvující se srdce civilizace je pod permanentním stresem, neustále konfrontováno s rizikem apokalyptického zániku v infarktu doby. Představme si lidstvo jako celistvý organismus. Zevní svět poskytuje člověku zkušenost, umožňující mu osvobodit se v nesmyslné fázi hry. Jakýkoli pocit odporu či nedůvěry

k čemukoliv je připomínkou nevědomé podstaty hry lidského žití. Život je hra s nervovým a hormonálním vybavením pro boj a útěk. Stresem se srdce zvětšuje, dilatuje, vypadá mohutně, pojme také víc krve, ale zdání klame: hypertrofické srdce snadněji selhává a brzy puká. Aby přežil, člověk se snaží nějak bránit. Každý z nás má svá skrytá přání, ale mnohdy je nelze vyplnit, přestože si myslíme, že konáme jen dobro.

Z toho vyvozujeme, že žádná spravedlnost neexistuje a nemá význam se sebou cokoliv dělat. Proto předstíráme, nasazujeme si různé masky a stáváme se hercem na jevišti světa, abychom nakonec poznali, že hrajeme hru jen sami se sebou. Není problém spíše v tom, že jsme si jen špatně definovali svůj cíl? Naše vlastní nevědomost nás nakonec dovedla tam, kde jen těžko může vládnout láska, štěstí a harmonie – ke ztrátě symbolu srdce. Nejsme ale pouhými otroky svých vlastních představ? To je nezbytné v průběhu celého lidského života neustále analyzovat. Chceme-li se vysvobodit z absurdity, nezbyvá než uvěřit universu prostoru. Tedy i symbolu srdce. Vždyť opakem lásky není nenávisť, ale neláska a té je v našem světě dost a dost. Člověk s otevřeným srdcem se chce podílet na šíření myšlenek, které jeho samotného obohatily a posunuly na životní cestě. Takový člověk chce dál sdílet společnou cestu s jinými lidmi při proměně svého života.

MUDr. Bohumil Ždichynec

V těchto dnech vychází nová knížečka Kamily Magdaleny Lukasové. V dalších číslech Vám poskytneme několik „ochutnávek“ z jejího obsahu.

Kamila Magdalena Lukasová

* 10. června 1967 v Olomouci, vyrostla v Jeseníkách a v Ostravě, studovala v Olomouci a Praze, učila na waldorfské škole v Příbrami, Zuškách, od roku 2004 farářuje v Církvi československé husitské, nyní je kurátorkou sbírek v zámku - muzeu v Horažďovicích.

Má dceru Kamilu a od června 2018 vnoučka Kryštofka.

„Tato knížečka je nahlédnutím do mé duše a poděkováním Bohu za milost žití, s několika vybranými básněmi, modlitbami, obrázky a dvěma pohádkami pro děti, vzniklými od doby studií gymnázia v Ostravě, přes život na Broumovsku, na farách (Příbram, Benešov, Votice, Havlíčkův Brod) až do současnosti.

Kéž vás pohladí!”

S láskou v Lásce *kml

Vzpomínky malostranské (6)

ŠKOLA

Na Malé Straně se většina starousedlíků znala tak, jako lidé na vesnicích. Ale pozor, měla svoje vnitřní hranice. Tvořila je naše Sněmovní ulice s uličkou do Zlaté Studně, začátek Nerudovy ulice s Malostranským náměstím k Újezdu, přes Kampu s Velkopřevorským náměstím ke Klárovu. Pokud někdo jel tramvají přes most, tak říkal, že jede do Prahy. A když se vracel, tak na dotaz, kde byl, říkal že jede z Prahy.

Základní (tehdy Obecné) školy byly na Malé Straně dvě. Jedna na Malé téžském náměstí a druhá v Josefské ulici. Tam jsme chodili my a podle ulic ve kterých jsme bydleli, se ráno z domů hrnuly děti jednotlivě a do školy už přišly většinou v chumlu. Znali jsme nejen svoje spolužáky, ale i jejich sourozence, kteří byli v jiných třídách a samozřejmě i jejich rodiče a prarodiče, protože často bydleli všichni společně. Děti z druhé půlky Nerudovy ulice chodily už nahoru na Úvoz, takže ty jsme moc neznali.

Do školy jsem se moc těšila, protože starší sestra nosila za úkoly obrázky, učila se doma básničky, které jsem pak už také uměla a bavilo mě to. Těšila jsem se i na školní tašku, která nebyla v té době k dostání, a tak mně táta slíbil, že mi tašku nechá ušít u brašnáře. Jezdili jsme na prázdniny na Šumavu a tam v Horách Matky Boží byl jeden brašnář a švec vedle druhého. Ke konci prázdnin jsme se s tátou pěšky do Hor pro aktovku vydali. Bylo to poctivých pět kilometrů, ne-li víc. Těšila jsem se na červenou aktovku na záda, a tak mi to ani nepřišlo. Když ji brašnář přinesl, zhroutil se mi svět. Byla černá, ze silné broušené kůže, bez kapes, zavíraná na dva řemínky s přezkami. Na otázku, jak se mi taška líbí jsem nedokázala pro slzy odpovědět. Marně mi vysvětlovali, že červenou kůži nesehnali, že to je krásná taška z poctivé pravé kůže z KONĚ!!! Cesta domů proběhla v tichosti, tátou to mrzelo a mně to bylo líto. Ale nejvíc ze všeho mi bylo líto toho

koně, že ho museli kvůli mojí tašce ZABÍT! Tak jsem se tomu koníkovi v duchu omlouvala a doma tašku hladila, když najednou, jako by koník ke mně promluvil! Ono se totiž na tu broušenou kůži dalo psát a když se taška pohladila, tak to zase zmizelo. Bylo to jako tajné spojení s mým koníkem a já jsem ho začala mít ráda.

První školní den jsme šli celá rodina do kostela ke sv. Tomáši, pomodlit se a poprosit o ochranu. Do školy jsem se s mámou přihnala na poslední chvíli. Třída byla plná dětí i rodičů. Na zdi visel veliký obraz, jak dědek tahá řepu a máma mě rychle nacpala do první lavice, kde už seděly tři děti, takže jsem se uvedla tím, že mě paní učitelka „jako velikou holčičku“ hned posadila dozadu, kde bylo úplně prázdné. Ty holky z první lavice se otočily a dělaly na mě zkříženými prsty „kiš, kiš“. Styděla jsem se jako kdybych tam seděla za trest.

Vzadu jsem seděla spolu s Ivanou Steinocherovou a jejím bratrancem Bobošem Frágnerem, jehož otec projektoval Betlémskou kapli. Bydlel na horním Malostranském náměstí v domě, kde byla věhlasná lékárna jeho dědečka.

V první třídě jsme měli paní učitelku Řehořovou, která byla přísná, ale spravedlivá a byla s ní legrace. Názorně nám ukazovala, jak se sedí, a naopak nesejí ve škole. Takže jako odstrašující příklad si lehla nebo sedla na stůl nebo si na něj natáhla nohy, klekla si na židli nebo z ní padala a pak si sedla na zem. Smáli jsme se a nebyli k utišení. No a ten komu to trvalo déle, než se slušelo nebo moc povídal při vyučování, musel na hanbu do kouta. Když byly všechny kouty obsazené, tak šel provinilec stát před stupínek. Byla jsem upovídaná, a tak jsem tam stávala dost často a považovala to za normální součást vyučování. Když se mě doma jednoho dne zeptali, co bylo ve škole a jestli jsem byla hodná, tak jsem je ubezpečila, že ano, protože jsem

dnes nebyla na hanbě. Na údiv rodiny a otázku, jestli už jsem někdy na hanbě byla, jsem s naprostou samozřejmostí odpověděla, že přeci každý den.

Milovala jsem zpěv, malování a Vládu Vejchodu. Bydlel ve vedlejším domě už skoro na Valdštejnském náměstí a ráno jsme společně chodili Tomášskou ulicí do školy. Vláda byl nejchytřejší kluk ze třídy, uměl číst z knížky ve stoje a nemusel si ukazovat prstem. Strašně jsem ho obdivovala! Uměla jsem sice také číst, než jsem šla do školy, ale tak, jako Vláda ne. Rozhodla jsem se k činu. Četli jsme ve škole rýmovaný příběh o tužce Maléřečce. Naučila jsem se to s horlivostí mně vlastní celé nazpaměť a hlásila jsem se při hodině tak, že jsem se mohla přetřhnout, abych byla vyvolaná ke čtení ve stoje. Vyvolaná jsem byla, ale na jiný příběh, ke kterému jsem si musela zase sednout a potupně ukazovat prstem.

K Vláďovi jsem někdy odpoledne chodila, společně jsme malovali a jeho maminka, překladatelka z angličtiny, která pro mě tehdy z nepochopitelných důvodů měla jiné příjmení než Vláda, nám dělala moc dobrou svačinu. Tatínek byl zřejmě spisovatel, protože měl pokoj kolem dokola plný knih a rád si s námi o tom co malujeme povídal. Když jsem měla narozeniny, přišel k nám Vláda s velikým rancem karamel zabalených v celofánu s maší, u které bylo malé miminko v indiánském nosítku. Vláda mezi námi už řadu let není, odešel dobrovolně z tohoto světa stejně jako jeho bratr, ale miminko mám schované dodnes.

Naše třída byla ve 2. patře a z chodby bylo vidět na hodiny na věži kostela sv. Mikuláše. Paní učitelka neměla hodinky, a tak občas poslala Hanku Kadlečkovou, aby se podívala, kolik je hodin. Tak to jsem považovala za svoji velikou chybu, že na rozdíl od Kadlečkové ještě hodiny neznám. Ale Ježíšek mi s tím pomohl! Dostala jsem svoje první opravdové hodinky s červeným řemínkem a uměla jsem je tak, že paní učitelka už nemusela nikoho posílat koukat se na věž.

Byli jsme malí a vnímali jsme, že není všechno kolem nás v pořádku, a že jsou

věci o kterých nesmíme před nikým, ani na ulici mluvit. My prvňáci jsme to brali jako součást našeho života. Když jsme byli v druhé třídě, tak nás všechny děti od první do páté třídy místo vyučování soustředili do jedné prostorné třídy, kam přišly i všechny učitelky, ředitelka, a dokonce i inspektorka!

Následoval dlouhý proslov ředitelky Eckové, ke kterému se přidávaly postupně ostatní učitelky včetně inspektorky Toscániové. Vůbec jsme nevěděli o co se jedná, tušili jsme, že o něco vážného, ale moc jsme tomu nerozuměli. Nakonec nám řekli, že máme zvednout ruku. Tak jsme ji zvedli. Najednou paní inspektorka Toscániová zbrunátněla a vyzvala hochy z páté třídy, aby také zvedli ruku na souhlas, když jde o tak vážnou věc. A hoši z páté třídy Eda Verner, Lexa Makarius a Jiří Knížek vstali a prohlásili, že ruku právě proto, že se jedná o tak vážnou věc nezvednou, protože s tím nesouhlasí. Teď zbrunátněla i ředitelka a ostatní učitelky, a když nepomohlo přesvědčování, tak byli odesláni na chodbu a odvedli je do ředitelny. My ostatní jsme vůbec netušili, co se děje, ale jejich revoltu jsme vnímali jako velice nebezpečnou statečnost. Rodiče byli pozváni do ředitelny, ale proto, že z obecné školy kluky nemohli vyloučit, a navíc se jednalo o jedničkáře, tak to skončilo jen dvojkou z chování za drzost. Moje máma to s maminkami Edy i Lexy probírala a dospěly k názoru, že kluci jsou už natolik velcí a chytří, že není možné, aby před nimi to, co se kolem nás děje, tajily. Doma že se o všem mluví, kluci že znají názory rodičů a bylo by divné, kdyby měli názor jiný.

Doma nám teprve rodiče vysvětlili, o co šlo. Jednalo se o schvalování politických procesů v padesátých letech. Kdykoliv jsem kluky potkala, byl ve mně pocit, že jsem potkala hrdiny. Dodnes nejsem schopna pochopit to, že k ospravedlnění čehokoli byly zneužívány i malé děti. Eduard Verner, který napsal několik úspěšných televizních scénářů, před několika lety zemřel, o Jiřím Knížkovi nevím nic a Alexander Makarius – opětovaná školní láska mojí sestry Olgy – byl úspěšným tělocvikářem na VŠZ.

Ing. Marijana Matoušková

Svátky, které slavíme na začátku prázdnin

Opat Prokop je zpodobněn na podstavci sochy sv. Václava jako jeden z českých patronů (uprostřed). Jeho tvář je autoportrétem J. V. Myslbeka.

Zdroj: archiv Husova sboru (fotografie z farního tábora v roce 2018, jehož tématem byl vznik republiky a další souvislosti)

Na začátek července připadají tři svátky, které jsou opomíjené patrně především proto, že připadají na začátek školních prázdnin a letních dovolených. Svátkům mučedníka Mistra Jana Husa a slovanských věrozvěstů Konstantina a Metoděje předchází 4. července svátek Opatu Prokopa.

Postava Opatu Prokopa je dnes připomínána nejméně, ačkoliv je jedním z patronů českých zemí a v husitské době byl Prokop uznávaným svědkem víry. Jeho jméno se navíc váže k cyrilometodějské i husitské tradici. V Čelákovících si jeho památku každoročně připomínáme, protože Prokop byl zakladatelem a představeným kláštera na Sázavě, kde se pěstovala slovanská liturgie v podobě, jak ji zavedli Metodějovi žáci.

Zeman Prokop pocházel z Chotouně u Českého Brodu a již v mládí se seznámil se slovanským písmem a bohoslužbou u slovanských kněží. Sám se pak také stal knězem, oženil se a měl syna Jimrama. V té době bylo ještě manželství kněží běžné. Povinný celibát byl zaveden až ve 12. století.

Nicméně Prokop se nakonec rozhodl pro mnišský život, dokonce pro poustevnictví. Odešel do lesní samoty a žil v jeskyni v blízkosti hradu Kouřim. Sem za ním přicházeli lidé, aby se za ně modlil, radil jim a léčil. Postupně se kolem Prokopa shromáždila skupinka mnichů a roku 1032 vznikl z mnišské osady Sázavský klášter – čtvrtý nejstarší klášter v Čechách. Jeho komunita se řídila pravidly Benedikta z Nursie, podle nichž se dokonalosti dosahuje modlitbou a prací. V Prokopově společenství modlitby a bohoslužebné zpěvy zaznívaly ve staroslověnském jazyce. Vedle toho se benediktini věnovali práci – mýtili lesy a obdělávali půdu.

Založení kláštera a jeho existence byly pod ochranou knížete Oldřicha a jeho syna Břetislava i jejich nástupců a zejména pak prvního českého krále Vratislava II. Opat kláštera Božetěch dokonce r. 1086 na Pražském hradě posadil králi

Vratislavovi na hlavu královskou korunu. To dokládá, jaký význam klášter a jeho představený v té době měl!

Slovanské období Sázavského kláštera skončilo roku 1096, kdy Břetislav II., nejstarší Vratislavův syn, zahájil své panování tvrdými zásahy jednak proti rozličným pohanským přežitkům, jednak proti slovanské bohoslužbě. Slovanské kněze, kteří odmítli přestoupit na latinskou liturgii, z kostelů vypudil. To postihlo i benediktiny ze Sázavského kláštera.

Po značném odstupu let obnovil slovanskou liturgii Otec vlasti Karel IV. Získal k tomu povolení papeže Klimenta VI. a místem slovanské liturgie se stal benediktinský klášter v Praze Na Slovanech založený roku 1347. Tento klášter byl pokračovatelem tradice, kterou k nám přinesli bratři ze Soluně Konstantin a Metoděj, a která se také díky Opatu Prokopovi udržela.

Tím, že náš národ „dostal Písmo a písmo“, stal se kulturním národem. To jsou křesťanské hodnoty, o kterých se dnes často hodně mluví, ale ne dost se o nich ví.

Tyto historické souvislosti si každoročně připomínají účastníci Pouti na Sázavě, kterou od roku 2000 za podpory Ministerstva kultury ČR pořádá Církev čs. husitská ve spolupráci s Národním památkovým ústavem – Sázava a Městem Sázava. Letošní Pouť na Sázavě se koná 29. června. Organizátoři opět připravují bohatý duchovní a kulturní program jak pro dospělé, tak rodiny s dětmi. Účastníci také mohou navštívit zdarma komentovanou prohlídku kláštera.

*Ing. Mira Poloprutská
farářka NO CČSH v Čelákovících*

Návštěva z Plzně v Karlíně

Karlínský podvečer 16. 4. 2019 patřil Ivo Fenclovi. Náš host s sebou vzal i syna, studenta ČVUT Filipa Randáka. Ten se po klasickém zahájení a představení hostů PhDr. Olgou Nytrovou chopil kytary. Byl to příjemný začátek a krásně nás nabil. Zaznělo pět velmi dobře zahranych skladeb, některé z interpretovy vlastní tvorby. Zvlášť se nám líbila skladba pro jeho babičku. Jen by měla být ta hudba trochu veselejší, zaznělo z publika. A totéž platilo i o samotném večeru.

Pan Fencel je muž velmi pilný a nadaný. Je mimo jiné členem Obce spisovatelů, České společnosti Sherlocka Holmese a Sdružení přátel Jaroslava Foglara. Miluje záhady. Psát a kreslit začal už od dětství, kdy jej hodně „zasáhl“ R. L. Stevenson. Je i autorem jeho prvního českého knižního životopisu. Náš host napsal více než tisíc povídek, článků, esejí a rozhovorů se zajímavými osobnostmi. Publikoval v mnoha časopisech a sbornících. Píše do deníku Neviditelný pes nebo pro Literární noviny. Od roku 1993, kdy debutoval povídkou, mu vyšlo takřka dvacet knih. Některé nám přinesl ukázat a pár výtisků nám i nechal. Pokaždé se v Karlíně těším, až autor začne číst

ze své tvorby. Tím se o člověku dovím trochu víc, lépe ho dokážu vnímat a chápat. Ani tento večer jsem nebyla zklamána. Ivo Fencel nám z česko-německých sborníků Střediska západočeských spisovatelů přečetl ukázkou z Krajiny mého srdce a studii Cestou mořských vlků. Po devatenácté hodině se rozvinula debata a večer jsme, v souladu s jeho začátkem, ukončili společným zpěvem. Ať nás všechny provází ta nádherná píseň Aby nás Pán Bůh miloval! Její slova a tóny rozehvěly celý prostor zasedací síně NO ČČSH i naše srdce.

Ing. Monika Kněžková

Autorské čtení Zdeňka Rampase

V úterý 19. 3. 2019 byl hostem karlínské podvečera v NO ČČSH doktor Zdeněk Rampas. Na pozvánce stálo, že zasvětil život fantastice a byl zvolen doživotním prezidentem Československého fandumu. Co to je, ptám se? Wikipedie mi odpověděla: „Fandom je sdružení fanoušků sci-fi, fantasy, horroru a příbuzných žánrů.“ No, tak takové mám přesně doma. Manžel i děti mají neustále nosy zabořené do knih, kterým nerozumím, a které nejsem schopna ani číst. Tak třeba se mi to po tomto večeru podaří, dumala jsem, když jsem pospíchala do Karlína.

Hosta uvedla PhDr. Františka Vrbenská. Bylo vidět, že se dobře znají a mají se rádi. A to, co mají společné, není jen psaní o magii, záhadách a vynálezech. Pan Rampas se na setkání dobře připravil. Pověděl nám o minulosti i současnosti žánru fantastiky. Jeho hlas mi připomněl osmdesátá léta a čtvrté dlouhé fronty u knihkupectví, kdy vycházely nové knihy s tematikou science fiction. Pověděli jsme si o fandumu, který spojil české a slovenské příznivce. A podle slov Františky Vrbenské se okruh vyznavačů sci-fi vyznačuje tím, že jsou to lidé mimořádně zvědaví a tvůrčí. S panem Rampasem se shodli, že je to pro ně „životní

styl“ a nezáleží vůbec na úrovni vzdělání. Za socialismu měli fanoušci sci-fi své kluby (cca 60). Dnes, v době internetu, je již nepotřebují. Mají ale své festivaly, kde se až desítky tisíc lidí scházejí většinou na víkend. Zde mají možnost zúčastnit se odborných přednášek, sledovat filmy, autorské besedy, výstavy, hry, literární workshopy apod.

Pan Rampas, zatímco nechal kolovat fialový tlustospis nazvaný Český literární samizdat 1949 – 1989, dále povídal i o současné čtenářské obci a o serverech, kde se knihy hodnotí. Potom jsme se dozvěděli o sbírkách, které pan Rampas editoval, i o připravované 2. a 3. sbírce povídek pro japonské nakladatelství. A na závěr jsme mluvili o literárních soutěžích i o časopise Interkom, který pan Rampas vydává.

Na zpáteční cestě se mi strašidelně mlely v hlavě lahvičky s elixíry, létající talíře, mimozemšťané, roboti i stroje času. „Každá kniha si najde svého čtenáře“ brumlám si s Františkou a sahám po uklidňujícím románu, kde je vše předvídatelné a pochopitelné. Už vím, že u nás doma bude fantastiku s nadšením číst nadále jen zbytek rodiny.

Ing. Monika Kněžková

Husova základní a mateřská škola

HLEDÁME POSILY DO NAŠEHO TÝMU:
PEDAGOGA I. STUPNĚ
ASISTENTA/KU PEDAGOGA
VYCHOVATELE/LKU DO ŠKOLNÍ DRUŽINY
CHŮVU K NEJMENŠÍM DĚTEM (2 – 3 ROKY)

NABÍZÍME:

- odpovídající ohodnocení
- práci s menším počtem dětí
- příjemný pracovní kolektiv

Bližší informace podá paní ředitelka: Tel.: 773 782 535, E-mail: smerovka@seznam.cz

Adresa: K Nádraží 104, 253 01 Hostivice, www.smerovka.eu

Legenda Štefánik

To byl název pořadu dubnového Setkání 3. věku, které pravidelně pořádá karlínská NO ve spolupráci s Městskou částí Prahy 8, Pražským klubem spisovatelů při Obci spisovatelů a LDK Dialog na cestě vždy poslední úterý v měsíci. Byl věnován jednomu z „otců zakladatelů“ našeho moderního státu Milanu Rastislavu Štefánikovi, astronomovi, cestovateli, diplomatu a generálovi francouzské armády, od jehož tragické smrti uplynulo letos 4. května 100 let.

Vyprávět nám o něm přišel Břetislav Ditrych, prozaik, publicista a básník. Jeho doménou je však především literatura faktu. V této oblasti získal řadu literárních ocenění. Například za knihu *Proč Javoříčko?*, o tragických osudech moravské vesnice za 2. světové války, vydanou nakladatelstvím Pavel Ševčík – Veduta, obdržel v roce 2016 Hlavní cenu Petra Jilemnického.

Autor se zajímá též o významné postavy naší historie, letectví, kultury a sportu a představuje jejich osudy trochu jinak než oficiální výklady či všeobecně známé mýty nebo legendy. Chce, aby je čtenář viděl v jiném světle.

V jiném světle – Příběhy, které možná neznáte je také název knihy, již vydal v roce 2017 opět u nakladatelství Pavel Ševčík – Veduta, a jednu kapitolu z této knihy zabývající se osudy slavných z různých oborů lidské činnosti věnoval právě M. R. Štefánikovi.

Řekněme si upřímně, že o jeho životě mnoho nevíme. Byl astronomem, cestovatelem, pilotem, generálem francouzské armády, zasloužil se o vznik československých legií a samostatného Československa. A to je asi tak vše. Břetislav Ditrych však vykreslil osudy tohoto zajímavého a charismatického muže v celé šíři.

Dozvěděli jsme se, že se narodil 21. července 1880 jako šesté dítě evangelického faráře v Košariskách. Po maturitě odešel na pražskou techniku studovat zpočátku stavební inženýrství, ale po dvou letech přešel na filozofickou fakultu Karlo-Ferdinandovy univerzity, kde navštěvoval přednášky matematiky, optiky, filosofie a hlavně milované astronomie. Po ukončení studií nenalezl v Praze uplatnění, a tak hledal své štěstí v cizině: Tady doma to mám všechno tak rád, ale pro uskuštění svých snů musím tam, kde jsou širší obzory. Kde jsou větší mož-

nosti, vědecké i finanční. Je nutné jít do světa, bojovat a trpět.

Koncem roku 1904 odjel do Paříže, ale teprve po několika měsících mohl začít pracovat pod vedením astronoma Julese Janssena na hvězdárně v nedalekém Meudonu. Tam zůstal několik let a jeho vědecké práce znamenaly velký přínos pro oblast astrofyziky a meteorologie. Po odchodu z Meudonu byl vyslán na různé vědecké výpravy po celém světě, např. do Alžírka, na Tahiti a do Ekvádoru, kde zkoumal sluneční záření a zakládal observatoře, meteorologické stanice či radiostanice. V Ekvádoru si vyzkoušel i svou diplomatickou obratnost. Podařilo se mu vyjednat možnost zřízení strategické radiostanice na Galapágách před zástupci Anglie, Německa a Spojených států. Za tuto činnost byl vyznamenán řádem České legie. A už v roce 1912 se stal francouzským občanem.

Trpěl vleklou žaludeční chorobou a jeho životní styl i psychické rozpoložení mu rozhodně na zdraví nepřidaly. Během života podstoupil několik těžkých operací. Po vypuknutí první světové války nebyl kvůli svému zdravotnímu stavu odveden, s čímž se nemohl smířit. Na vlastní žádost a díky přímluvě vlivných známých byl nakonec zařazen k válečnému letectvu. Po absolvování leteckého kurzu létal ve Francii a v Srbsku na průzkumné lety a za výsledky těchto letů a hlavně meteorologickou službu, které si cenil generál Foch, obdržel válečný kříž. Do května 1916 létal na italské frontě, kde shazoval letáky s výzvou krajanům, rakousko-uherským vojákům, aby se vzdali italské armádě.

V jeho životě hrály velkou roli ženy, s mnohými si dopisoval, dvakrát byl ženatý i dvakrát zasnouben, ale ani tyto vztahy nedošly naplnění. Snad proto, že ze strany M. R. Štefánika se jednalo spíše o přátelství a touhu s někým sdílet své myšlenky a pochyby. Nadějný byl jeho poslední vztah

s markýzou Giulianou Benzoniovou, která bývá označována za opravdovou Štefánikovu lásku. Oba si plánovali po válce společnou budoucnost. V domě u jezera Lago di Garda se chtěl Štefánik věnovat vědecké práci. Významnou etapou jeho života byla též diplomatická a politická činnost, která neocenitelně přispěla ke vzniku Československa.

Díky svým kontaktům ve francouzských politických kruzích zprostředkoval například 3. února 1916 důležitou schůzku T. G. Masaryka s francouzským ministrem zahraničí A. Briandem. A za přispění Giuliany Benzoniové a především jejich příbuzenských vazeb bylo dosaženo 21. dubna 1918 podpisu smlouvy o zřízení a postavení československého vojska v Itálii. Ta se stala později základem pozdějšího uznání Československé národní rady jako rovnocenného partnera italské vlády.

Podílel se na organizaci československých legií a náborech jejich vojáků. Jeho práci oceňovali T. G. Masaryk i E. Beneš. Ale s E. Benešem se Štefánik nedlouho poté názorově střetl v otázce zahraniční politiky a hlavně využití ruských legií. E. Beneš je chtěl stáhnout do Francie, Štefánik chtěl, aby bojovali proti bolševickému Rusku. Chystal se je proto navštívit na Sibiři. V důsledku toho mu byla od června roku 1918 propůjčena hodnost generála, protože musel mít vyšší hodnost než velitelé, s nimiž měl jednat.

Sibiřská mise, ze které se vrátil až v polovině března 1919, přinesla M. R. Štefánikovi zklamání. Vojáci unavení vyčerpávajícími boji, několikaměsíčním nepohodlím a špatným zásobováním, se chtěli vrátit co nejdříve domů do vlasti, což nakonec potvrdil i výsledek jednání na pařížské mírové konferenci.

Pokračování příště

*Květa Salmonová
LDK Dialog na cestě*

Silokřivky na hladině v knihovně na Hradčanech

Kdo sestoupil do poezie, už nevystoupí...

V. Holan

V příjemném prostředí pobočky Městské knihovny na Hradčanech se 15. května uskutečnil poetický podvečer, v němž Olga Nytrová představila svou novou básnickou sbírku *Silokřivky na hladině*. Básniřka chápe poezii jako „mocné svědectví o duši“. „Každý osud / má své podivné silokřivky / rytmicky zrádné sinusoidy“ a každé „očekávání zůstává otevřené / jako květ leknínu“. Ctí přesah naší životní cesty, zajímá ji vertikála, vztah k hodnotám a kvalita vztahů mezi lidmi, odpovědnost za svobodu a za vztah k pravdě. Autorka přednesla verše ze své třicáté knihy společně se spolurecitatorkou, básniřkou Květoslavou Salmonovou, která se ujala i dramaturgie pořadu. Hudebními skladbami a impresemi

je doprovázel spisovatel a hudebník Václav Strachota. Po skončení pořadu účinkující poseděli se spokojenými diváky u malého pohoštění.

Ing. Václav Strachota

Pegasovi

Olga Nytrová

Milý Pegasi, zvedni křídla a leť
vezmi mě s sebou
k nekonečným příběhům dobra
Vítř očistí mé nohy od bláta cest
Leť a setřes, co vadí křídlům
že se nemohou setkat s nebesy

*(ukázka z básnické sbírky
Silokřivky na hladině)*

KYTICE pro básniřku s ušlechtilým srdcem

Dvakrát do měsíce se kulturním programem zaplní prostory modlitebny Církve československé husitské v karlínské Vítkově ulici. Duší a organizátorkou těchto pořadů je PhDr. Olga Nytrová, spisovatelka, publicistka, vysokoškolská pedagožka, aktivně duchovensky působící v pražské diecézi ČČSH. V červnu tohoto roku slaví sedmdesát let.

Jdeme životem a téměř každý se ohlíží za uplynulými roky, za stopou, kterou za sebou zanechává. Mohou to být světské statky, příjemné požitky, kariéra... Křesťan pokládá za důležité, zda se držel Pravdy a Boží vůle. Člověk se širokým intelektuálním horizontem, citem a etickými zásadami rozvažuje, jaké dílo vykonal, jestli dokázal být užitečný lidem, do jaké míry pozitivně ovlivnil vnímání a smýšlení jiných, nakolik byl schopen povznést sám sebe a čestně překonat osudová úskalí.

PhDr. Olga Nytrová patří k osobnostem, jejichž bytí je naplněno činorodou a tvůrčí prací. Hlavní oblasti jejích aktivit – církev, akademická odbornost (pedagožka na Univerzitě Jana Amose Komenského v Praze), volná umělecká tvorba i literární působení – nejsou v opozici, naopak, doplňují se. Olga Nytrová svým studentům předává více než znalosti, vede je i k poznání vyšších existenčních hodnot. Výuku a své faktografické stati v odborných sbornících či monografie obohacuje sofistikovaným morálním postojem spolu s empatií básníka. Svědčí o tom i naučné publikace *Etika a logika v komunikaci* (2007) a *Dialog mezi hodnotami aneb Hodnoty vyřčené a hodnoty žité* (2011), obojí ve spolupráci s M. Pikálkovou.

Ve své pastorační práci Olga Nytrová využívá zkušenost, spirituální imaginaci a uměřenost dobrého pedagoga. Řadu let spolupracuje s ThDr. Jiřím Vaníčkem v náboženské obci ČČSH v Karlíně. Její oduševnělá kázání a vedení biblických hodin utkví věřícím v paměti; kromě toho se podílí také na bohoslužbách.

Řadu let přispívá do křesťanské příručky *Denní čtení – Úvahy nad Hesly Jednoty bratrské*, její články a úvahy pravidelně vycházejí v periodikách *Český zápas* a *Husita*. Jistě se vám do rukou dostaly kalendáře Blahoslav či sborníky k výročí Jana Žižky, T. G. Masaryka, Františka Bílka, jejichž pečlivou a zodpovědnou společníčkou byla Olga Nytrová. I velmi náročné úkoly chápe jako výzvu a službu duchovním cílům.

V roce 2003 založila literárně dramatický klub *Dialog na cestě* (www.dialognaceste.cz), který rovněž vede; její zástupkyní je RNDr. Markéta Hlasivcová. Toto ekumenicky orientované, ale tolerantní, otevřené a vstřícné společenství iniciuje tvůrčí spolupráci v různých uměleckých odvětvích literárních i výtvarných. Kooperuje s Obcí spisovatelů ČR a s Pražským klubem spisovatelů, který je regionálním centrem této organizace a který Olga Nytrová řídí. Členové se účastní kulturních akcí, přednášek, poetických večerů i výstav, velmi často je také pořádají a věnují se publicistice.

Organizační a koncepční schopnosti Olgy Nytové se uplatňují nejen při každodoměšních schůzkách Pražského klubu spisovatelů, vždy doplněných tematickým vystoupením některé umělecké osobnosti, a populárně naučných Setkáních třetího věku. Bez jejího úsilí by se stěží uskutečnily prezentace básníků v rámci *Dnů poezie* – vždy s mimořádnou účastí, či vzpomínkové pořady na paměť holocaustu nebo obětí při Pražském květnovém povstání.

Ve své všestrannosti a všímavosti k veřejnému kulturnímu zájmu je Olga

Nytrová účastna jako členka také aktivit Klubu autorů literatury faktu a Obce spisovatelů ČR, v jejíž radě i řadu let působí. Několik let se rovněž věnovala náročné koordinaci literární soutěže o Cenu Milošlava Švandrlíka, kterou založila a pořádá Obec spisovatelů.

Olga Nytrová umí psát lehce a s vtipem. Kromě scénářů televizních a rozhlasových nalezneme v jejím portfoliu tři desítek vydaných titulů také zábavné, memoárově laděné knihy, např. *Králové, královny, princové a princezny českého filmu* (1998), *Být tak svým psem* (1998), *Študáci a kantori aneb Hvězdy českého filmu za školou* (1999), *Osudové lásky slavných* (2008) aj., které napsala se svým manželem Ing. Václavem Strachotou. Její doménou a celoživotní láskou je však kultivovaná básnická a esejistická tvorba. Zohledňuje v ní velmi osobní téma propojení poezie a teologie a vkládá jak vědecký přístup a rozsáhlou erudici, tak hlubokou, neokázalou víru.

Se svým mnohaletým duchovním učitelem a přítelem, profesorem teologie a rovněž básníkem ThDr. Milanem Balabánem napsala myšlenkově náročné *Ohlasy Starého zákona v české literatuře 19. a 20. století* (1997) a *Biblický třpyt v české poezii XX. století – Ohlasy Nového zákona* (2007). Olga Nytrová se ve svých esejích a studiích věnuje otázkám křesťanství, otázkám etických aspektů života a jeho smyslu, vnímání a významu smrti, dále teorii poezie a podstatě umění, ale také současnému, „všednímu“ světu a jeho dilematům. Její eseje a úvahy se staly důstojnou součástí čítných sborníků, jimiž jsou např. monumentální *Doteky krásného umění* (2018), kde byly doplněny také jejími verši, dále například uveďme *Transdisciplinární gratulovník Ivanu M. Havlovi k šedesátým narozeninám* (2000), *Hovory s Milanem Machovcem* (2008), *Zředěný život – Léčebné, psychosociální a vzdělávací aspekty progresivních onemocnění společnosti* (2011) aj. Značná část esejí a drobných literárních útvarů, které byly zveřejněny

v periodikách, vyšla souhrnně ve výboru *Každý den může mít křídla* (vydala pražská diecéze CČSH, 2012).

Verše Olgy Nytrové jsou ozdobou řady almanachů, které sdružovaly tvorbu Dialogu na cestě, Obce spisovatelů ČR nebo mapovaly současnou básnickou aktivitu: *Stavitelé chrámu poezie* (2010), *Ptáci z podzemí* (2013), *Rybáři odlivu* (2015), *Řezbáři stínů* (2016), *Řeka úsvitu* (2017) a další. Podílela se na čarovném sborníku čtyř autorů *Doteky Francie* (2016). Především je pak autorkou několika básnických sbírek: *Světlo na hřbetech vln* (2003), *Mince duše v úplňku* (2007), *Ty už nepřebýváš v lidském těle aneb Okno očekávání* (2010), *Na zápraží duše* (spoluautor M. Štojd, 2014), *Být přítelem ticha* (2016), *Instrukce k věčnosti* (spoluautorka Františka Vrbenská, 2017) či *Silokřivky na hladině* (2019).

Poetika Olgy Nytrové nečerpá jen z biblických inspirací, které autorka dokáže včlenit do moderních, aktuálních souvislostí; za všechny jmenujme i dnes naléhavý motiv Jóba. Básniřka obrací pozornost k mezilidským vztahům, kritickým momentům postinformační společnosti, dotkne se i dopadů vědeckotechnického vývoje. Vrací se ke vzpomínkám z dětství a z cest do zahraničí, Francie či Izraele, věnuje se význačným osobnostem umění a podstatě umění jako takového, jeho síle i záchvěvům. Inteligentní, kontemplativní, křehké i energické verše s nápaditými metaforami otevírají duchovní horizont, můžeme v nich najít povzbuzení, útěchu, morální vzor – Pravdu i krásu.

Jak napsal kdysi čínský básník: „Neskloním hlavu nad zelenou vodu, nezvednu oči k modrému nebi. Jen bělostným sněhem chci pozorně jít, vytlačit hlubokou stopu.“

Osobnostní a tvůrčí dráha Olgy Nytrové se bude ubírat dál, jak je vitální básniřce vlastní. Ale vše, co dosud dokázala, oslavovalo mnohé...

PhDr. Františka Vrbenská

VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání je trochu jako láska. Ta Vás může potkat, jak se říká, v každém věku. Stejně tak se vzděláváním můžete začít kdykoliv. Pokud se vzděláváním a učním skončíte například po absolvování vysokoškolského studia a nepokračujete dál, mozek začne stárnout, zpomalí svoji činnost a chřadne. Nedávno jsem se zúčastnila „promoce“ (slavnostního zakončení studia) absolventů Univerzity třetího věku FF UK. Moje kamarádka tam již několik let navštěvuje přednášky, z nichž si odnesla letos již čtvrtý „diplom“, tentokrát z oboru Psychologie pro život.

Ceremoniál to byl krásný, v aule Karolina UK byl příjemný chladný vzduch navzdory zaplnění do posledního místa a venkovní vysoké teplotě. Promluvy nejvyšších představitelů fakulty, včetně závěrečné řeči a poděkování zástupkyně studentů, byly zaměřeny nejen na poděkování rodinám a blízkým přítomným studentů – absolventů a ze strany studentů pedagogům, ale především na ocenění zájmu, vytrvalosti a snažení těch, kteří v seniorském věku neskládají ruce do klína, ale aktivně se zapojují do života, zajímají se o aktuální dění a k tomu všemu ještě používají moderní technologie. Velmi mě zaujala informace, kterou přednesla v rámci svého projevu prorektorka fakulty, že podle posledních výzkumů senioři, kteří se vzdělávají a studují, sice fyzicky a vizuálně stárnou, ale mentálně mládnou. Jejich mozek staví na životních zkušenostech a vědomostech a je schopen zpracovávat nové informace stejně dobře, jako mozek mladých studentů.

Co z toho vyplývá? Nebudme pohodlní, nevymlouvejme se na věk, ale zapojme se do života kolem nás v oblastech, které nás zajímají, ke kterým máme blízko a ke kterým jsme se v mládí z nedostatku času nedostali. Jedině tak budeme mít pocit naplnění, život nám nebude

připadat prázdný a bezcílný. Začít se dá kdykoliv. Konkrétně na zmíněné Univerzitě třetího věku dokonce musíte počkat, až Vám bude více, jak 55 let. To už máme většinou děti odrostlé, tudíž máme více času pro sebe. Vzdělání senioři dokáží zaujmout něčím jiným, například vědomostmi, které nabudou právě studiem na Univerzitách třetího věku, které nabízí čím dál více univerzitních fakult. Podle statistik uchazečů o tuto formu vzdělávání každým rokem přibývá, tak nebudme pozadu, připojme se, ať nám mládnou mozek:-). Opusťme triviální televizní seriály, oblékneme se takzvané „společensky“ a pojďme se vzdělávat! Když k tomu přidáme pěší procházku na fakultu, místo sezení v hromadných dopravních prostředcích, tak zbystrí nejenom náš mozek, ale omládní i naše tělesná schránka. Pokud se rozhodnete změnit částečně svůj život tímto směrem, napište nám do redakce postřehy ze změn a pocitů, které budete prožívat, třeba to bude impuls a pobídka pro ostatní, aby si obohatili svůj podzim života:-)

Pražská diecéze CČSH nabízí zajímavou formu vzdělávání v oblasti nejen teologické, ve svém vzdělávacím zařízení – Husův institut teologických studií.

Renata Velíšková

Přijímací řízení 2019/2020
Na Vyšší odborné škole Husova institutu teologických studií
Studijní obor: Teologická a pastorační činnost

Forma vzdělávání: možnost individuálního studijního plánu
dálková, rodinné zázemí

Uzávěrka přihlášek 2. kola do 10.8.2019.

ROČNÍ ŠKOLNÉ 1 000 Kč

VÍCE INFORMACÍ

Pout' na Sázavě 2019

v sobotu 29. 6. 2019, od 10.00 do 16.00 hod.

Sázava – Nábřeží Cyrila a Metoděje (louka v podzámčí u hasičské zbrojnice), Sbor Církve čs. husitské opata Prokopa

- ✚ Bohoslužba pod širým nebem
- ✚ Divadlo Basilejský koncil – Divadelní spolek při n. o. ČČSH Praha 10 - Vinohrady
- ✚ Taneční vystoupení – Dětský domov Sázava
- ✚ Taneční vystoupení Gitane – při Nízkoprahovém klubu Husita – Praha 3 Žižkov
- ✚ Agapé – společně jídlo pod širým nebem
- ✚ Soutěž o ceny – Co víte o? pro týmy (dvojice, rodiny, skupiny)
- ✚ Zážitková hra pro děti, rodiče s dětmi i dospělě – Cestou necestou k Prokopově studánce
- ✚ Beruška Band – písničky pro nejmenší
- ✚ Dětský taneční a hudební workshop WOSKOVKY – Sázava
- ✚ Výtvarná soutěž pro děti – předškolní i školní

Občerstvení

Výrobky Nazaret – Borovany – Centrum pro postižené a chráněné dílny

Vstup dobrovolný • pout-na-sazave.webnode.cz

Pout' na Sázavě organizuje Církev československá husitská ve spolupráci s městem Sázava

Český zápas
Týdeník Církve československé husitské

HUSITA

100 let
Husity Bohem
1868-2018
Církev československá husitská